

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
भारतीयविद्या पारंगत (एम्.ए.)- (सत्र पद्धती: नियमित)

19R

परीक्षा: डिसेंबर - २०२३

चौथे सत्र

विषय: - प्राचीन भारतीय मूर्तिशास्त्र (19R1344)

दिनांक: ०७/१२/२०२३

गुण: ६०

वेळ: दु. २.०० ते ४.३०

- सूचना :- (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. (२) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- प्र. १. सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (३६)
- १) भारतात मूर्तीचा उगम आणि विकास कसा झाला हे सांगा.
 - २) विष्णू या देवतेची मूळ संकल्पना स्पष्ट करून त्याच्या मूर्तीचे वर्गीकरण कसे केले जाते हे लिहा.
 - ३) बौद्ध मूर्तिशास्त्राचा उगम आणि विकास स्पष्ट करून मैत्रेय या बोधिसत्त्वाच्या मूर्तीची थोडक्यात माहिती लिहा.
 - ४) शिव या देवतेची मूळ संकल्पना स्पष्ट करून त्याच्या संहारमूर्तीची माहिती लिहा.
 - ५) जैन मूर्तिशास्त्राचा आढावा घ्या.
- प्र. २. टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) (१८)
- १) सप्तमातृका
 - २) अष्टदिक्पाल
 - ३) अवलोकितेश्वर पद्मपाणी
 - ४) नरसिंह
 - ५) सूर्य
- प्र. ३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (०६)
- १) धर्मचक्रप्रवर्तनमुद्रा बुद्धाच्या आयुष्यातील कोणती घटना सांगते, ती कुठे घडली ते लिहा?
 - २) समोवसरण म्हणजे काय ते सांगा.
 - ३) सदाशिवाच्या पाच मुखांची नावे सांगा.